



# Naar de tandarts of mondhygiënist: wat kan daarbij helpen?

► [alliade.nl/pwo/mondzorg](https://alliade.nl/pwo/mondzorg)



Een goede mondgezondheid is belangrijk voor de algehele gezondheid en de kwaliteit van leven van mensen met een verstandelijke beperking. Bijvoorbeeld doordat de cliënt beter kan kauwen en geen pijn heeft, waardoor hij of zij prettiger kan eten.

Regelmatig naar de tandarts en mondhygiënist gaan, draagt bij aan een goede mondgezondheid. Sommige cliënten vinden het bezoek aan de tandarts of mondhygiënist lastig.

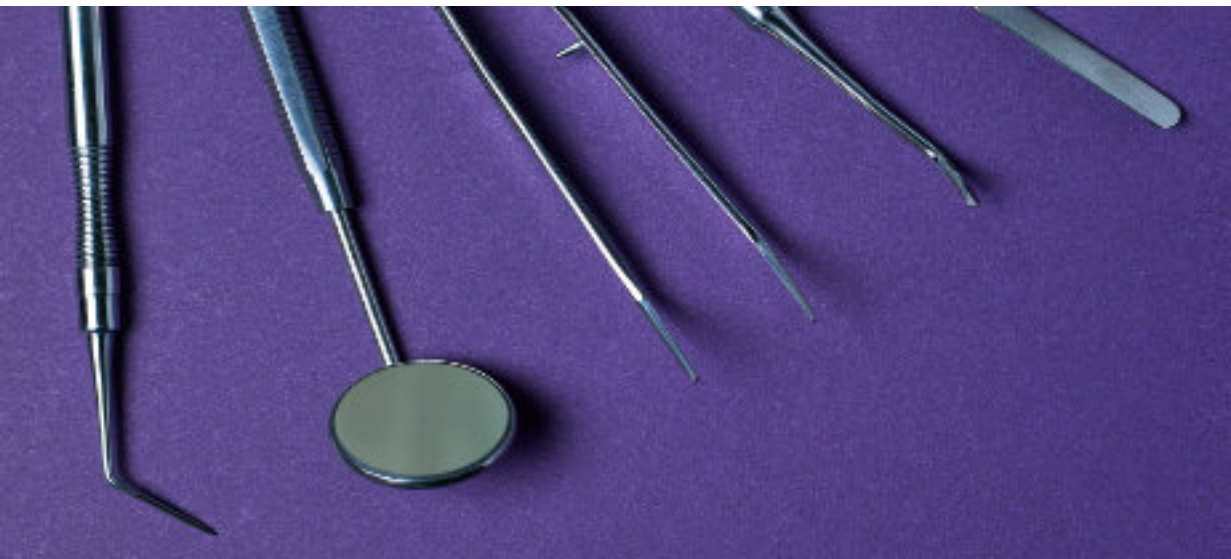
In deze folder staan handvatten waarmee je het voor de cliënt makkelijker kunt maken. Hieruit kun je de tips kiezen die het beste bij de cliënt en bij de situatie passen.

Waar we in deze folder tandarts schrijven, bedoelen we tandarts en/of mondhygiënist.

# De praktijk van de tandarts

Waar kun je op letten bij het kiezen van een tandartspraktijk?

- De praktijk is goed bereikbaar en toegankelijk, ook voor mensen in een rolstoel.
- De tandarts is opgeleid om mensen met een verstandelijke beperking te behandelen.
- De tandarts heeft affiniteit en ervaring met het behandelen van mensen met een verstandelijke beperking en kent hun specifieke behoeften.
- De wachtruimte is uitnodigend door stilte, rustige muziek, tijdschriften, (prenten)boeken of een tv.
- De cliënt hoeft niet of maar kort te wachten voordat hij of zij aan de beurt is.
- De tandarts kan de cliënt op zijn of haar woonlocatie controleren of behandelen.
- Is onbekend hoe de tandartspraktijk omgaat met mensen met een verstandelijke beperking? Bel dan of maak een afspraak om dit te bespreken.



# Jouw rol als begeleider of familielid

Wat kun je als begeleider of familielid zelf doen om het bezoek aan de tandarts makkelijker te maken?

- Laat iemand meegaan die de cliënt goed kent en bij wie hij of zij zich prettig voelt.
- Zorg dat bij tandartsbezoeken zoveel mogelijk dezelfde persoon meegaat.
- Bereid de cliënt voor op het bezoek aan de tandarts.
- Geef de tandarts tips: vertel wat de cliënt prettig en onprettig vindt.
- Zorg dat er een goede afstemming is tussen de cliënt, familie, begeleider en tandarts.
- Plan zo nodig regelmatig afspraken in, zodat de cliënt kan wennen aan het tandartsbezoek.
- Is de cliënt erg gespannen en vertoont hij of zij veel weerstand, ondanks dat je hem of haar hebt voorbereid en er een vertrouwde persoon meegaat? Bespreek dan met de gedragskundige, arts en tandarts of premedicatie (rustgevende medicatie vooraf) zou kunnen worden gegeven.

# Bij de tandarts

Wat kan de tandarts doen om de controle of behandeling goed te laten verlopen?

- Controles en behandelingen worden zo veel mogelijk door dezelfde tandarts uitgevoerd.
- De cliënt mag de tandarts bij de voornaam noemen.
- De tandarts praat rustig, vriendelijk, duidelijk en op een manier die bij de cliënt past.
- De tandarts vertelt en laat zien wat er gaat gebeuren. Dit doe hij of zij in kleine stapjes, zo nodig ook met foto's of plaatjes.
- De tandarts neemt de tijd voor de controle of behandeling en last zo nodig (korte) pauzes in.
- De tandarts geeft de cliënt complimenten voor de stapjes die goed gaan.
- De tandarts heeft zijn of haar instrumenten uit het zicht gelegd en gebruikt een stillere boor.
- De cliënt kan tijdens de controle of behandeling iets vasthouden dat een veilig gevoel geeft, zoals een knuffel of dekentje. Of de cliënt kan iets doen dat afleidt, zoals kijken naar een poster op het plafond.
- Sensorische aanpassingen in de behandelkamer kunnen rustgevend werken en de spanning van de cliënt verminderen. Denk aan aangepaste verlichting, verzwarmateriaal, visuele projecties op het plafond, ritmische (in het lichaam voelbare) muziek of een kalmerende geur.
- Na de controle of behandeling geeft de tandarts de cliënt complimenten voor wat er goed is gegaan. Ook mag hij of zij een klein cadeautje uitzoeken.

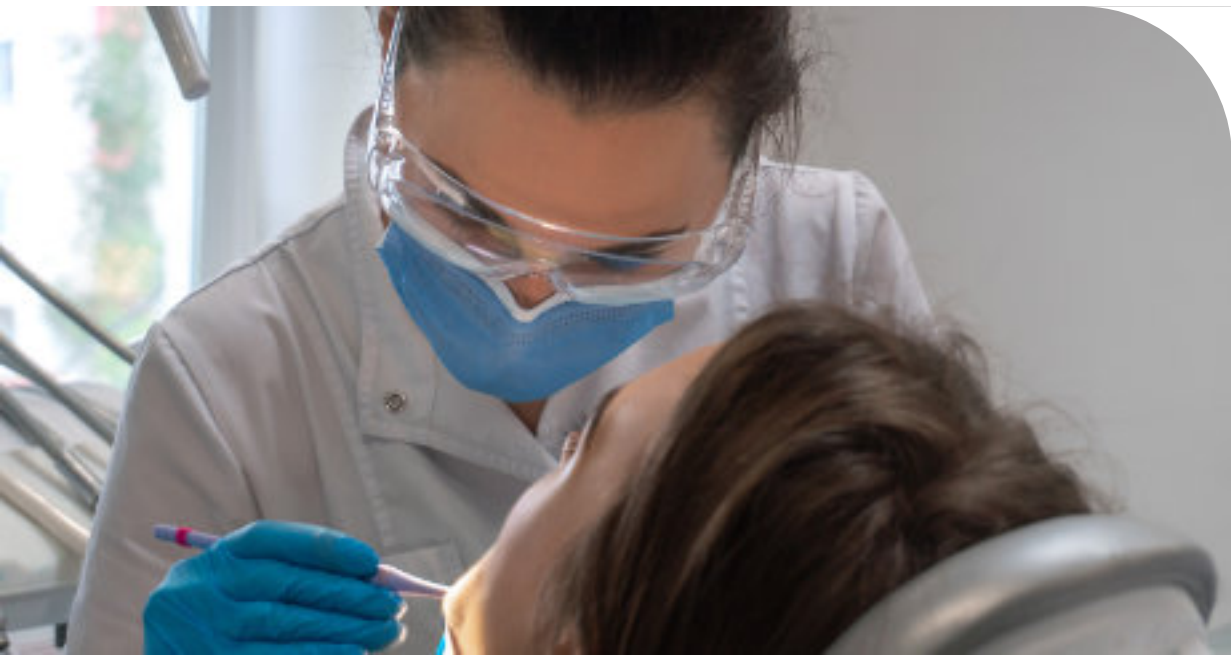
*Verloopt het tandartsbezoek erg moeizaam en helpen de adviezen niet? Zorg dan dat er overleg en samenwerking is tussen de tandarts, mondzorgcoördinator, gedragskundige, arts, begeleider en familie. Zodat je samen kunt bespreken wat de cliënt zou kunnen helpen bij het tandartsbezoek.*

*Lukt de behandeling niet, ondanks dat de handvatten in deze folder zijn toegepast? Dan kan de tandarts de cliënt doorverwijzen voor een behandeling onder narcose.*

## Na het tandartsbezoek

Wat doe je na het bezoek aan de tandarts?

- Bespreek wat goed ging en geef de cliënt positieve feedback.
- Sluit het goed af. Onderneem bijvoorbeeld samen met de cliënt een activiteit die hij of zij leuk vindt. Of geef de cliënt juist een moment voor zichzelf als hij of zij daar behoefte aan heeft.



De informatie uit deze folder komt voort uit het onderzoek Mondgezondheid en bevorderende factoren voor het bezoek aan tandarts en mondhygiënist bij mensen met verstandelijke beperkingen dat in 2024 is uitgevoerd door de afdeling Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek (PWO) van Alliade. Meer informatie over dit onderzoek: [alliade.nl/pwo/mondzorg](https://alliade.nl/pwo/mondzorg)

## Vragen?

### Over mondzorg:

[tandarts@alliade.nl](mailto:tandarts@alliade.nl)

### Over het onderzoek:

Karen van Huizen-van Oosten  
gedragkundige-onderzoeker  
[k.v.oosten@alliade.nl](mailto:k.v.oosten@alliade.nl)